

Resum de les opinions del Grup de Lectura a la trobada del 21 de setembre de 2009 sobre ELS HOMES QUE NO ESTIMAVEN LES DONES, d'Stieg Larsson:

La majoria de membres del Grup de Lectura van opinar que el llibre de Larsson és força entretingut i un bon text per passar l'estona, cosa que ja és prou bona quan es parla d'una novel·la, però que no arriba a entusiasmar. Tot i el vigor narratiu que es reconeix a l'obra, es va comentar que les cent primeres pàgines costen una mica de passar i que, en general, es tracta d'una obra literàriament senzilla i, de vegades, justeta.

Els lectors van intentar explicar-se el boom comercial de les novel·les de Larsson per circumstàncies purament atzaroses del mercat, per la moda que s'ha generat a nivell mundial i també pel fet de la mort de l'autor, que pot haver encuriós a públic i mitjans. A l'obra, sens dubte, se li ha d'agrair la captació de nous lectors, lectors potser que més enllà de la moda Larsson no llegien assíduament, com una mena de fenomen 'Harry Potter' però per a adults. Per als lectors més exigents, la novel·la de Larsson ha pogut constituir una decepció, sobretot per l'excessiu soroll mediàtic que està provocant i perquè tot excés d'expectatives genera el desig d'alguna cosa excepcional, i per a molts no és el cas, ja que és probable que, d'aquí a un temps, els de Larsson no siguin llibres gaire recordats. Hi ha coincidència, però, en dos perquè de l'èxit: una trama rica i ben trobada i un ritme d'escriptura que enganxa.

També es va valorar el context social de la novel·la: la descripció de les esquerdes de la societat sueca, considerada per molts quasi perfecta; en aquest aspecte la novel·la de Larsson trenca el mite de Suècia com a paradís social. Es va trobar ressenyable la denúncia del nazisme suec, molt més profund i estès en el seu moment que el que la història oficial ens ha explicat, i per damunt de tot la denúncia de la violència contra les dones, des dels petits abusos diaris fins a les grans salvatjades a què el llibre fa referència.

Sobre el gènere de la novel·la, es va parlar de novel·la negra amb matisos; es va trobar molt utilitzada la solució de la trama negra del llibre mitjançant un psicòpata. I també es va dir que la denúncia social dins la novel·la negra no és cap invent modern, sinó un element que es remunta als orígens del gènere.

A l'hora de valorar els personatges del llibre es va tenir en compte la clara intenció de l'autor de crear una saga en el més pur estil tradicional nòrdic, una sèrie de novel·les amb uns personatges generals i uns altres específics de cada volum, ja que, a part de les tres obres publicades, Larsson va deixar una quarta inacabada i les sinopsis d'un cinquè i sisè volum (hi ha qui diu que volia arribar fins a deu llibres dins de la sèrie Millennium).

Es va advertir que tots els personatges presenten unes relacions interpersonals bastant fredes, de vegades ben poc sensibles: la major part de parelles són de compromís o de pacte, molt a l'europea o a la sueca, en aquest cas.

Al protagonista Mikael Blomkvist se li va retreure que usés les dones com a instrument per obtenir els seus objectius, sense demostrar pràcticament mai cap sentiment d'estimació profunda envers les seves amants. De Lisbeth Salander es va dir que, a mesura que llegies, s'anava convertint en un personatge gran, que et va convencent a poc a poc, tot i que, atesos els seus precedents, almenys en el primer llibre costa de creure la seva extraordinària

habilitat informàtica. Salvant totes les distàncies, es va comentar que, per la seva rebel·lia i el seu enginy, era com una mena de Pippi Langstrump adulta i posada al dia, és clar.

Hi ha qui es va queixar d'uns quants personatges "abandonats" per Larsson que potser mereixien alguna aparició més en el llibre o fins i tot en la sèrie. Serien els casos de Cecilia Vanger, de la qual els lectors del primer llibre esperen una aparició final, i de la filla de Blomkvist, Pernilla, que dóna una pista important al seu pare per a la investigació que segueix i, segons sembla, no surt més en cap dels altres llibres. També es va comentar la dificultat, almenys inicial i sobretot per a nosaltres els llatins, de recordar tantíssims noms suecs i tots molt iguals, en tractar-se d'una família, la Vanger, bastant nombrosa.

La trama del llibre, el gran encert de Larsson segons molts dels lectors, es va considerar molt distreta i ben treballada a partir d'un plantejament triple que atrapa el lector: Blomkvist, el periodista ètic, víctima d'una injustícia pel parany d'un poderós sense escrúpols; Salander, la noia marginal pressumptament desvalguda però dotada de grans virtuts per a la recerca i la percepció; i Harriet Vanger i el misteri de la seva desaparició.

Hi ha, però, qui va trobar parts de l'argument previsibles i també va haver-hi queixes per l'excessiu detall narratiu en segons quins temes, com si es volgués fer gala de la documentació adquirida; també es van retreure certes trampes o obliats argumentals un pèl forçats per fer lligar la història en les seves parts més enrevessades.

Es va qualificar l'estil de la novel·la de realista-naturalista per la seva cruesa descriptiva en alguns fragments. Els retrats es van trobar ben aconseguits i es va considerar que Larsson tenia realment fusta d'escriptor en dotar-se d'una bona estructura inicial on els personatges van afegint-s'hi calculadament. També es va comentar que Vargas Llosa havia defensat decididament la novel·la.

Es va criticar el desgavell en les traduccions dels títols de la sèrie als diferents idiomes (els títols originals en suec són: "Homes que odien les dones", "La noia que jugava amb foc" i "El castell d'aire que va petar"). A l'edició catalana se li van retreure alguns errors de "català excessivament jove", o sigui mancat de genuïtat i amb calcs imperdonables d'altres llengües, però se li va valorar positivament la publicació dels dos mapes de l'illa de Hedeby, que faciliten moltíssim la situació al lector.

També es va parlar de l'il·lustrador de les cobertes de les novel·les editades a Espanya, Gino Rubert (nascut a Mèxic i fill de Xavier Rubert de Ventós). Si algú vol aprofundir en la seva obra, actualment està exposada a Barcelona, a la Galeria Senda.

Les referències a la pel·lícula basada en el llibre van ser totes bones; la versió cinematogràfica és fidel al text, tot i que òbviament amb un ritme més accelerat i amb una violència més explícita que en el llibre, on es presenta més dosificada.

Els lectors que ja havien llegit el segon i el tercer llibre de la sèrie Millennium van informar que les obres mantenen el nivell del primer, tot i que el segon volum té un final bastant més obert que el primer o el tercer.

Com d'habitud, el nostre agraïment més sincer als components del Grup de Lectura per la seva assistència i per les seves encertades contribucions al debat. Us esperem a la nostra pròxima cita:

EN EL CAFÈ DE LA JOVENTUT PERDUDA, de Patrick Modiano (català, Proa 2008, 144 pg. / castellà, Anagrama 2008, 136 pg.)

(dilluns, **19 d'octubre** de 2009, a les 7 de la tarda).